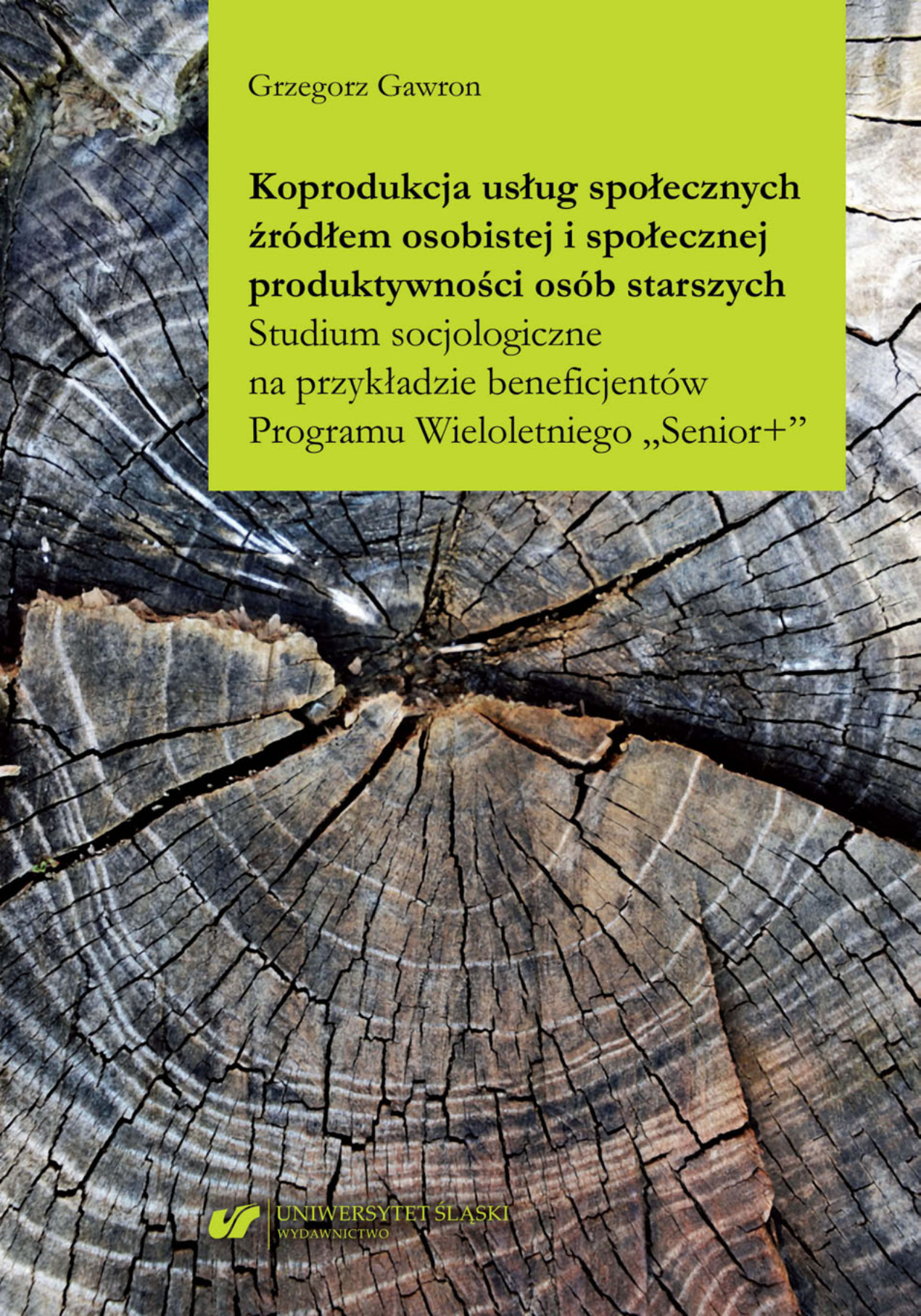

Grzegorz Gawron

**Koprodukcja usług społecznych
źródłem osobistej i społecznej
produktywności osób starszych**
Studium socjologiczne
na przykładzie beneficjentów
Programu Wieloletniego „Senior+”

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

Grzegorz Gawron

socjolog, adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autor i redaktor kilkudziesięciu publikacji naukowych z zakresu gerontologii społecznej, CSR, społecznego zastosowania designu. Kierownik i uczestnik licznych projektów naukowo-badawczych oraz prelegent kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencji. Ekspert MRiPS w ramach Programów ASOS i Aktywni+. Konsultant Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) ds. inicjatyw społecznych wspierających osoby starsze w LMICs.

**Koprodukcja usług społecznych
źródłem osobistej i społecznej
produktywności osób starszych
Studium socjologiczne
na przykładzie beneficjentów
Programu Wieloletniego „Senior+”**

Grzegorz Gawron

**Koprodukcja usług społecznych
źródłem osobistej i społecznej
produktywności osób starszych
Studium socjologiczne
na przykładzie beneficjentów
Programu Wieloletniego „Senior+”**

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2023

[Kup książkę](#)

Recenzja

Piotr Szukalski

Krzysztof Frysztacki

Spis treści

9 _____ Wprowadzenie

Rozdział 1

Globalny proces starzenia się ludności w perspektywie społeczno-demograficznej

17 _____ 1.1. Wprowadzenie

18 _____ 1.2. Demograficzne determinanty współczesności

27 _____ 1.3. Starzenie się i starość – delimitacja pojęciowa

34 _____ 1.4. Społeczne konstrukcje starości

44 _____ 1.5. Podsumowanie

Rozdział 2

Produktywność społeczna osób starszych

47 _____ 2.1. Wprowadzenie

48 _____ 2.2. Zamiany pozycji uczestników zarządzania publicznego w perspektywie
wybranych paradygmatów

63 _____ 2.3. Odkrywanie społecznej produktywności osób starszych

69 _____ 2.4. Intelktualne źródła koncepcji produktywnego starzenia się

76 _____ 2.5. Produktywne starzenie się – delimitacja pojęcia

84 _____ 2.6. Od produktywnego starzenia się do produktywności w późniejszym
życiu – ujęcia modelowe i ewolucja koncepcji

91 _____ 2.7. Podsumowanie

Rozdział 3

Koprodukcja usług publicznych

93	3.1. Wprowadzenie
94	3.2. Narodziny idei koprodukcji
98	3.3. Koprodukcja – delimitacja pojęciowa
108	3.4. Wielowymiarowe uwarunkowania rozwoju koprodukcji
122	3.5. Przegląd ujęć typologicznych koprodukcji
132	3.6. Oczekiwania i obawy względem koprodukcji
142	3.7. W kierunku ulepszonej koprodukcji – ujęcia modelowe i ewolucja koncepcji
150	3.8. Podsumowanie

Rozdział 4

Koprodukcja usług społecznych źródłem osobistej i społecznej produktywności osób starszych – próba nakreślenia perspektywy socjologicznej

153	4.1. Wprowadzenie
154	4.2. Koprodukcja usług społecznych – specyfika zjawiska
162	4.3. Przygotowanie państwa do koprodukcji osób starszych
173	4.4. Organizacja usług społecznych dla osób starszych na przykładzie Programu Wieloletniego „Senior+”
188	4.5. Kapitał ludzki i kapitał społeczny osób starszych – w kierunku społecznej i osobistej produktywności
207	4.6. Koprodukcja usług społecznych źródłem osobistej i społecznej produktywności osób starszych – propozycja schematu operacyjnego dla Programu Wieloletniego „Senior+”.

Rozdział 5

Metodologia badań własnych

213	5.1. Wprowadzenie
213	5.2. Cele i problematyka badawcza
216	5.3. Przedmiot, zakres i struktura postępowania badawczego

Rozdział 6

Koprodukcja usług społecznych źródłem osobistej i społecznej produktywności osób starszych na przykładzie beneficjentów Programu Wieloletniego „Senior+”

225	___	6.1. Wprowadzenie
226	___	6.2. Odkrywanie potencjału koprodukcji wśród beneficjentów Programu Wieloletniego „Senior+”
252	___	6.3. Przejawy koprodukcji wśród beneficjentów usług Programu Wieloletniego „Senior+”
284	___	6.4. Rezultaty koprodukcji usług Programu Wieloletniego „Senior+”
300	___	6.5. Postrzeganie wpływu sytuacji pandemicznej w kraju, spowodowanej obecnością wirusa SARS-CoV-2, na organizację usług w ramach ośrodków „Senior+”
309	___	6.6. Weryfikacja przyjętych hipotez badawczych w świetle analizy wyników badań
319	___	Zakończenie – produktywna koprodukcja usług społecznych wśród beneficjentów Programu Wieloletniego „Senior+”
325	___	Bibliografia
365	___	Spis rysunków
369	___	Spis tabel
371	___	Aneks
411	___	Indeks nazwisk
421	___	Summary

Wprowadzenie

Proces starzenia się ludności to zjawisko, które w sposób wielowymiarowy określa ścieżki rozwojowe współczesnych społeczeństw, stanowiąc w XXI wieku źródło bezpośredniego wpływu na gospodarkę, kulturę oraz życie w wymiarze zarówno zbiorowym, jak i indywidualnym. Badacze są zgodni, że jesteśmy w trakcie jednej z najbardziej głębokich rewolucji społecznych, określanej mianem rewolucji wieku (*the Age Revolution*). Należy przy tym pamiętać, że jest ona konsekwencją stopniowej transformacji, rozpatrywanej w kategorii procesów długiego trwania, rozwijającej się w trakcie co najmniej ostatnich 150 lat. Synergiczny wpływ redukcji śmiertelności niemowląt, niskiego przyrostu naturalnego oraz wzrostu długowieczności dokonał znaczącej rekonstrukcji demograficznych struktur wielu społeczeństw (Gawron, Rojek-Adamek, 2016). Obserwowane zmiany implikują nowe zjawiska i procesy, które niejako wymuszają ciągłą aktualizację perspektyw analitycznych oraz otwierają nowe możliwości przyjmowania odmiennych niż dotychczasowe kontekstów interpretacyjnych. Jak słusznie opisywał to Piotr Szukalski, dokonuje się obecnie *odkrywanie na nowo problematyki wzrostu frakcji seniorów. Na poziomie mikro starość jest odkrywana na nowo jako faza życia, która z jednej strony staje się powoli etapem w mniejszym lub większym stopniu dostępnym dla każdego, z drugiej zaś – dzięki odpowiedniemu przygotowaniu – nie musi być w nieunikniony sposób związana z brakiem zdrowia i zależności od innych. Jednocześnie następuje wyraźne przeformułowanie podejścia do procesu starzenia się ludności na poziomie makro – od jednoznacznego definiowania interesującego nas zjawiska w kategoriach zagrożenia dla długookresowego rozwoju do pojmowania go w kategoriach wyzwania* (Szukalski, 2009b: 17). Wyzwanie to wybrzmiewa na każdym poziomie organizacyjnym życia społecznego. Wymaga przyjęcia jednoznacznego stanowiska i opracowania planu działania, zabezpieczającego potrzeby osób starszych, przez organizacje międzynarodowe, władze poszczególnych państw, jednostki samorządowe oraz podległe im instytucje (Szatur-Jaworska, Błędowski, 2016).

Oczywiście, wyzwania te dotyczą również bezpośrednio przedstawicieli kohorty seniorów, która nie stanowi jednak kategorii jednorodnej, lecz przeciwnie – jest skrajnie zróżnicowana zarówno pod względem posiadanych cech indywidualnych poszczególnych jej reprezentantów, jak i potrzeb, zależnych od zmieniającego się kontekstu społecznego. Dlatego właśnie osoby starsze w swoim codziennym funkcjonowaniu coraz częściej przejmują modele indywidualnych i społecznych aktywności, istotnie różniące się od zarezerwowanych i stosowanych dotychczas wzorów zachowań. Jak celnie określił to Wolfgang Reinhard (2009), obecne pokolenie tzw. wyżu powojennego doświadcza swoistej „starości drugiego rodzaju”. Zjawisko to przejawia się w konieczności opracowania i bieżącej weryfikacji przydatności nowych scenariuszy dla ról społecznych osób przekraczających umowne progi starości. Wyjątkowość i trudność tego zadania polega jednak na tym, że wymaga ono właściwego zagospodarowania niespotykanego dotychczas w historii ludzkości rezerwuaru czasu wolnego i potencjału ciągle rosnącej liczby seniorów. Innymi słowy, obserwujemy obecnie dokonujące się zmiany, często niezależne od woli osób, których bezpośrednio dotyczy, definiowania indywidualnej i społecznej tożsamości, służącej budowaniu pozycji społecznej seniorów bez odwoływania się do nieaktualnych już tradycyjnych ról i struktur społecznych. Towarzyszy temu stopniowe krzepnięcie modeli odchodzących od traktowania więzi rodzinnych w kategoriach filarów, które zastępowane są relacjami pozarodzinnymi, stanowiącymi alternatywę budzącą coraz większe zainteresowanie ze strony osób starszych, wynikające m.in. z dostrzegania możliwości zaspokajania zindywidualizowanych potrzeb.

Krystalizuje się zatem obszar rozwoju nowych instytucjonalnych form wsparcia – usług dla osób starszych, których realizacja opierać się winna na szeroko rozumianej współpracy usługodawców i usługobiorców oraz realnym wykorzystaniu potencjału seniorów, stanowiącego ich kapitał ludzki i kapitał społeczny. Mowa tu o dostrzegalnej możliwości rozwoju koprodukcji osób starszych w obrębie dedykowanych im bezpośrednio usług społecznych, stanowiących alternatywę zabezpieczenia dotychczas organizowanego głównie w obrębie relacji rodzinnych. Właśnie tak zorganizowana wymiana między formalnymi organizatorami świadczeń oraz osobami starszymi, opierająca się na pozarodzinnych, tzw. słabych więziach społecznych (Granovetter, 1983), stanowić może skuteczną alternatywę dotychczasowych stylów funkcjonowania, generującą rezultaty korzystne bezpośrednio nie tylko dla osób starszych (w wymiarze indywidualnym

czy grupowym), ale również dla całego społeczeństwa. Pojawia się więc tu idea osobistej i społecznej produktywności osób starszych, identyfikowana z rezultatami osiąganymi dzięki wykorzystaniu zasobów własnych seniorów – wartości społecznych identyfikowanych oraz osiąganym w wymiarze indywidualnym i zbiorowym.

Cele pracy

Prezentowany tom stanowi autorską propozycję socjologicznego opisu zjawiska koprodukcji usług społecznych jako źródła osobistej i społecznej produktywności osób starszych. Główną oś koncepcyjną opracowania, określającą jednocześnie jego cel poznawczy, stanowi próba połączenia idei koprodukcji usług społecznych z produktywnością osób starszych, wskazująca na potencjalne relacje zachodzące między tymi zjawiskami. Zgodnie ze stanem wiedzy autora zarówno w Polsce, jak i za granicą nie prowadzono dotychczas analiz w tym zakresie, nie tylko w ramach socjologii, ale również pozostałych nauk. Dlatego celem teoretycznym pracy stał się opis – wraz ze wzajemnym uszeregowaniem – pojęć stanowiących szkielet i wypełnienie prezentowanej perspektywy teoretycznej. Zaliczone do nich zostały: *koprodukcja*, *produktywności osobista i społeczna osób starszych*, *usługi społeczne*, *kapitał ludzki* i *kapitał społeczny*. Na podstawie przeprowadzonej w ten sposób analizy pojęciowej opracowany został autorski schemat operacyjny dla usług organizowanych i świadczonych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”, ukazujący, jak koprodukcja osób starszych, opierająca się na wykorzystaniu ich kapitałów – ludzkiego i społecznego, generuje ich osobistą i społeczną produktywność. Można zatem uznać, że publikacja stanowi bezpośrednią odpowiedź na utrzymujący się w tym zakresie deficyt kompleksowych opracowań w polskiej przestrzeni naukowej. Należy podkreślić, że pojęcie *produktywności osób starszych* pojawiło się stosunkowo niedawno w rodzimej retoryce, nie wywołując dotychczas powszechnego zainteresowania ze strony badaczy. Przywołują je w swoich pracach głównie Szukalski (2006, 2009b, 2012, 2014a, 2014b), Barbara Szatur-Jaworska (Szatur-Jaworska, Szukalski, 2014), oraz okazjonalnie Katarzyna Białożyty (2014) czy Renata Konieczno-Woźniak (2013). Także idea koprodukcji pojawiła się w polskiej nauce dopiero kilka lat temu. Doczekała się już szczegółowych i wartościowych publikacji polskich autorów, szeroko cytowanych również w prezentowanym opracowaniu. Do ich grona zaliczyć należy przede wszystkim

Tomasza Kaźmierczaka (2011, 2012, 2014), Dawida Sześciło (2014, 2015a, 2015b, 2015c, 2015d) oraz Annę Ciepielewską-Kowalik (2016). Nie prowadzono jednak dotychczas pogłębionych analiz użyteczności tej koncepcji w kontekście problematyki związanej z procesem starzenia się społeczeństwa. Na swoisty potencjał w tym zakresie uwagę zwracali jedynie Maria Zrałek (2014a) oraz autor niniejszego opracowania (Gawron, 2017a, 2020; Gawron, Klimczuk, Szweda-Lewandowska, 2021).

Nakreślone ramy pojęciowe stanowiły podstawę do wyznaczenia celu empirycznego monografii. Chociaż szeroko rozumiane osobnicze i społeczne funkcjonowanie osób starszych jest chętnie podejmowanym zagadnieniem w badaniach rodzimych i zagranicznych uczonych, to jednak stosunkowo najczęściej ujmowane jest ono w kategoriach pojęciowych aktywności i aktywizacji. Tymczasem operacjonalizacja autorskiego dochodzenia empirycznego opierała się na odwołaniu do koprodukcji i produktywności osób starszych, budujących i będących odzwierciedleniem ich osobistego i społecznego zaangażowania w obrębie dedykowanych im usług społecznych. Tym samym celem badawczym monografii stał się opis zjawiska koprodukcji usług społecznych podejmowanej przez osoby starsze i stanowiącej potencjalne źródło ich osobistej i społecznej produktywności. W zrealizowaniu tak określonego celu pomocny okazał się autorski schemat operacyjny, wyznaczający oś zagadnieniową dla ogólnopolskich badań wśród reprezentantów grup zaangażowanych w organizację i świadczenie usług społecznych, wdrażanych w ośrodkach powołanych do działania w ramach rządowego Programu Wieloletniego „Senior+”. W badaniach uczestniczyli formalni organizatorzy (osoby zarządzające i personel) oraz beneficjenci (osoby w wieku 60+) usług stanowiących ofertę programową poszczególnych ośrodków (dziennych domów i klubów „Senior+”). Należy jednak wyjaśnić, że ambicją i celem autora bynajmniej nie było dokonanie za pośrednictwem prowadzonych analiz monitoringu czy ewaluacji działalności osób zaangażowanych w prowadzenie badanych placówek „Senior+”, a tym bardziej wdrażanego Programu Wieloletniego „Senior+” jako mechanizmu realizowanej polityki senioralnej państwa polskiego. Celem tego przedsięwzięcia było dokonanie oglądu praktyk koprodukcyjnych podejmowanych przez osoby starsze, korzystające z usług społecznych bezpośrednio im dedykowanych, oraz odkrycie produktywnych rezultatów tych aktywności w wymiarze osobistym i społecznym.

Główne pytanie badawcze

Czy koprodukcja usług społecznych realizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” stanowi źródło osobistej i/lub społecznej produktywności osób starszych?

Przedmiot badań i przyjęta metodologia

Na potrzeby prezentowanego tomu autor zaprojektował i przeprowadził badania w ośrodkach (dziennych domach i klubach) organizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”. Dlatego przedmiotem analizy stali się formalni organizatorzy (osoby zarządzające i personel) oraz beneficjenci tych usług (osoby w wieku 60+) jako przedstawiciele dwóch podstawowych środowisk zaangażowanych w realizację oferty programowej na poziomie poszczególnych placówek.

Ze względu na obowiązujące w skali całego kraju ograniczenia wynikające bezpośrednio z zagrożeń epidemiologicznych, związanych z obecnością wirusa SARS-CoV-2, badania przeprowadzono w dwóch etapach – między grudniem 2020 r. i lipcem 2021 r.

Do pierwszego etapu zaproszeni zostali tylko organizatorzy usług (osoby zarządzające i personel) ośrodków „Senior+”. W celu dotarcia do przedstawicieli wszystkich dziennych domów i klubów powołanych w ramach programu wykorzystano technikę badania ankietowego online (CAWI – *Computer – Assisted Web Interview*).

W drugim etapie badań uczestniczyli reprezentanci obydwu środowisk (organizatorzy i beneficjenci usług). Dla uzyskania ogólnokrajowej skali badania zdecydowano się na celowo-losowy dobór ośrodków działających w obrębie wszystkich 16 województw (każde województwo było reprezentowane przez jeden ośrodek). W ramach tego etapu zarządzających i personel odwiedzanych ośrodków zaproszono do udziału w indywidualnych wywiadach pogłębionych (IDI – *Individual In-depth Interview*). Z kolei odbiorcy usług (osoby w wieku 60+) uczestniczyli w zogniskowanych wywiadach grupowych (FOCUS – *Focus Group Interview*) oraz bezpośrednich wywiadach kwestionariuszowych (PAPI – *Paper and Pencil Interview*).

Realizacja tak szerokiego przedsięwzięcia badawczego zapewniła zgromadzenie obszernego materiału empirycznego, pozwalającego na sporządzenie

możliwie obiektywnej analizie, opierającej się na opiniach i poglądach reprezentantów środowisk bezpośrednio zaangażowanych w organizację i świadczenie usług społecznych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”.

Struktura pracy

Głównymi determinantami struktury prezentowanego tomu były przyjęte cele i problemy badawcze, określające jego teoretyczno-empiryczny charakter. Opracowanie budują zatem trzy zasadnicze części:

- *teoretyczna* – w jej skład wchodzi cztery pierwsze rozdziały stanowiące próbę autorskiej delimitacji ram pojęciowych oraz zawierające prezentację obecnych w literaturze koncepcji podejmowanych zagadnień problemowych;
- *metodologiczna* – zamykająca się w 5. rozdziale, poświęconym w pełni prezentacji przyjętych założeń i zaprojektowanych rozwiązań metodologicznych, wyznaczających kierunki i zakres przeprowadzonych badań terenowych;
- *empiryczna* – składająca się również z jednego rozdziału poświęconego w całości prezentacji analizy obszernego materiału empirycznego, uzyskanego w wyniku konsekwentnej realizacji wszystkich zaplanowanych etapów postępowania badawczego.

Opracowanie otwiera *Wprowadzenie*, stanowiące osobiste zaproszenie do lektury kierowane przez autora do potencjalnych czytelników, zamyka je natomiast zakończenie, zawierające podsumowanie oraz refleksje końcowe. Zgodnie z obowiązującymi standardami studium zawiera także szerokie zestawienie bibliograficzne, obejmujące rodzime i zagraniczne opracowania stanowiące inspirację dla autora oraz załączniki w postaci narzędzi badawczych zaprojektowanych na potrzeby autorskich badań i wykorzystanych w ich ramach.

Mając pełną świadomość, że prezentowane opracowanie nie wyczerpuje możliwych obszarów eksploracji i interpretacji analizowanych zjawisk oraz prób uzupełnienia dotychczasowych ram definicyjnych podejmowanych zagadnień, autor pozostaje z nadzieją, że stanowić ono będzie źródło inspiracji dla osób zainteresowanych podejmowaną tu problematyką. Poruszane zagadnienia rozpatrywać można w różnych wymiarach znaczeniowych, zależnych często od indywidualnego podejścia oraz reprezentowanej, wybranej dziedziny nauki. Zaproponowane rozstrzygnięcia stanowią jedynie – co wypada stanowczo podkreślić – autorską wizję i próbę konsolidacji definicyjnej, tworzącej spójny schemat pojęciowy, który w przyszłości podlegać może dalszej analizie.

Podziękowania

Prezentowany tom, choć stanowi autorskie opracowanie podejmowanych zagadnień problemowych, nie mógłby powstać bez udziału szerokiego grona osób, których wsparcie i zaangażowanie okazało się warunkiem niezbędnym dla stawiania kolejnych kroków w podejmowanej analizie. Nie sposób wymienić tutaj wszystkich z imienia i nazwiska. Dlatego w pierwszej kolejności pragnę serdecznie podziękować Profesorowi zw. dr. hab. Markowi Szczepańskiemu, który zechciał wprowadzić mnie w meandry nauki, mistrzowsko określając kierunki warte zainteresowań, nie szczędząc przy tym krytycznych acz zawsze życzliwych uwag. Szczególne podziękowania kieruję również w stronę dr. hab. Adama Bartosza prof. UŚ, który uraczył mnie licznymi rozmowami stanowiącymi ciągłą inspirację i zachętę do dalszej eksploracji badawczej. Dyrektorem Instytutu Socjologii – dr. hab. Tomaszowi Nawrockiemu prof. UŚ i dr. hab. Rafałowi Musterowi prof. UŚ – wdzięczny jestem za nieustające zaufanie i cierpliwość oraz motywację i wsparcie, również finansowe, bez którego niemożliwa byłaby realizacja ogólnopolskich badań.

W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować wszystkim swoim rozmówcom – formalnym organizatorom i beneficjentom usług organizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” – kierownikom i personelowi badanych ośrodków oraz osobom starszym, za ich onieśmiałą życzliwość, ciepłe przyjęcie i chęć rozmowy, ale też niejedną talerz zupy czy kawałek domowego ciasta, których smak na zawsze pozostanie w mojej pamięci.

Na ostateczny kształt prezentowanego tomu mieli również wpływ szanowni recenzenci wydawniczy – Profesor dr hab. Krzysztof Frysztański oraz dr hab. Piotr Szukalski prof. UŁ. Ich życzliwa krytyka okazała się fundamentalna dla prezentowanych rozważań, skłaniając autora do weryfikacji niektórych założeń, ale przede wszystkim przyczyniła się do wzmocnienia pierwotnego przekonania o istotności podejmowanej problematyki oraz słuszności przyjętej perspektywy jej opisu i analizy.

Nie mogę zapomnieć również o Szanownych Koleżankach i Kolegach – pracownikach Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, którym chciałbym podziękować za wszystkie wspólne przedsięwzięcia naukowo-badawcze, ale też korytarzowe rozmowy, które wielokrotnie okazywały się inspiracją i zaczynem do konkretnych działań.

Na koniec szczególnie podziękowania kieruję do mojej żony i dzieci, których cierpliwość i wyrozumiałość nieustannie motywują mnie do działania nawet w chwilach zwątpienia. To Ich obecność nadaje sens mojemu życiu.

Spis rysunków

- 20 ____ Rysunek 1.: Ludność w ujęciu globalnym i regionalnym według prognozy do 2100 r. (porównanie wybranych lat w tys.)
- 21 ____ Rysunek 2.: Oczekiwane dalsze trwanie życia według prognozy do 2100 r. w ujęciu globalnym i regionalnym (porównanie wybranych lat w liczbie lat)
- 22 ____ Rysunek 3.: Struktura ludności (grupy wiekowe) w ujęciu globalnym i regionalnym w 2017 r. (%)
- 23 ____ Rysunek 4.: Ludność Polski według prognozy do 2100 r. (porównanie wybranych lat w tys.)
- 24 ____ Rysunek 5.: Oczekiwane dalsze trwanie życia według prognozy do 2100 r. dla Polski (porównanie wybranych lat w liczbie dożywanych lat)
- 25 ____ Rysunek 6.: Polskie piramidy wieku w wybranych latach
- 43 ____ Rysunek 7.: Warunki dobrej starości
- 50 ____ Rysunek 8.: Główne kategorie usług publicznych
- 51 ____ Rysunek 9.: Cechy odróżniające usługi od towarów
- 61 ____ Rysunek 10.: Drabina partycypacji według S.R. Arnsteina
- 73 ____ Rysunek 11.: Elementy składowe koncepcji aktywnego starzenia się (*Active Aging*)
- 74 ____ Rysunek 12.: Elementy składowe koncepcji pomyślnego starzenia się
- 77 ____ Rysunek 13.: Stopniowalna delimitacja pojęcia *produktywnego starzenia*
- 82 ____ Rysunek 14.: Typy działań identyfikowanych z produktywnym starzeniem się
- 83 ____ Rysunek 15.: Typy wartości identyfikowanych z produktywnym starzeniem się
- 86 ____ Rysunek 16.: Produktywne starzenie się – Model Scotta Bassa i Frederica G. Caro
- 89 ____ Rysunek 17.: Produktywne starzenie się – Model Michaela Sherradena, Nancy Morrow-Howell, Jamesa Hinterlonga i Philipa Rozerio
- 100 ____ Rysunek 18.: Koprodukcja – kwartet właściwości podstawowych

- 110 ____ Rysunek 19.: Triada czynników składowych koprodukcyjnej postawy użytkowników usług
- 114 ____ Rysunek 20.: Czynniki budujące motywację użytkowników usług do koprodukcji
- 127 ____ Rysunek 21.: Aktywności użytkowników usług publicznych i ich wpływ na pomyślność produkcji i/lub realizacji usług publicznych
- 130 ____ Rysunek 22.: Poziomy zaangażowania użytkowników w świadczenie usług publicznych według Catherine Needham i Sarah Carr
- 133 ____ Rysunek 23.: Podstawowe rezultaty (wartości) identyfikowane z koprodukcją
- 160 ____ Rysunek 24.: Społeczne usługi publiczne – cechy, cele, funkcje i rezultaty
- 172 ____ Rysunek 25.: Siedem kluczowych zasad rozwoju koprodukcji wśród osób starszych
- 180 ____ Rysunek 26.: Placówki powołane w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” w latach 2015–2019
- 182 ____ Rysunek 27.: Jednostki samorządu terytorialnego, w których powstały placówki w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” w latach 2015–2019
- 183 ____ Rysunek 28.: Typy jednostek samorządu terytorialnego, w których powołane zostały placówki w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” w latach 2015–2019
- 212 ____ Rysunek 29.: Koprodukcja jako źródło osobistej i społecznej produktywności osób starszych – schemat operacyjny dla Programu Wieloletniego „Senior+”
- 217 ____ Rysunek 30.: Etapy gromadzenia materiału empirycznego w ramach autorskich badań
- 223 ____ Rysunek 31.: Struktura postępowania badawczego
- 232 ____ Rysunek 32.: Główne powody zainteresowania osób starszych korzystaniem z usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (PAPI, N – 248)
- 235 ____ Rysunek 33.: Główne powody (motywy) uczestnictwa osób starszych w działaniach/korzystaniu z usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (PAPI, N – 248)
- 248 ____ Rysunek 34.: Udział osób starszych w tworzeniu/opracowaniu zasad funkcjonowania (regulaminu) ośrodka „Senior+” (PAPI, N – 248)

- 249 ____ Rysunek 35: Udział osób starszych w tworzeniu/opracowaniu oferty usługowej ośrodka „Senior+” (PAPI, *N* – 248)
- 256 ____ Rysunek 36: Usługi organizowane w ośrodkach „Senior+”, z których korzystają osoby starsze (PAPI, *N* – 248)
- 261 ____ Rysunek 37: Typy indywidualnego wkładu osób starszych zaangażowane w realizację usług w ośrodkach „Senior+” (PAPI, *N* – 248)
- 278 ____ Rysunek 38: Deklarowane formy zaangażowania osób starszych w realizację usług w ośrodkach „Senior+” (PAPI, *N* – 248)
- 280 ____ Rysunek 39: Zaobserwowane formy zaangażowania osób starszych w realizację wybranych typów usług w ramach ośrodków „Senior+” (CAWI, *N* – 181)
- 289 ____ Rysunek 40: Odczuwanie wpływu usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” na jakość życia osób starszych (PAPI, *N* – 248)
- 292 ____ Rysunek 41: Wartości osiągnięte w wyniku uczestnictwa osób starszych w działaniach/korzystania z usług organizowanych w ramach ośrodków „Senior+” (PAPI, *N* – 248)
- 307 ____ Rysunek 42: Odczuwany wpływ zawieszenia działalności ośrodków „Senior+” spowodowanego sytuacją pandemiczną w kraju, związaną z obecnością wirusa COVID-19 (PAPI, *N* – 248)

Spis tabel

55	_____	Tabela 1.: Uczestnicy zarządzania publicznego w perspektywie wybranych paradygmatów
120	_____	Tabela 2.: Typologia postaw użytkowników według Victora Pestoffa
128	_____	Tabela 3.: Zakres relacji profesjonalista – użytkownik w obrębie usług publicznych
135	_____	Tabela 4.: Oczekiwane wartości wytworzone w ramach koprodukcji
147	_____	Tabela 5.: Modele koprodukcji funkcjonujące w literaturze
148	_____	Tabela 6.: Kluczowe wymiary koprodukcji w ujęciu Stephena P. Osborne’a, Zoe Radnor i Kristy Strokosch
165	_____	Tabela 7.: Programy rządowe realizowane w ramach polityki senioralnej od 2015 r.
174	_____	Tabela 8.: Moduły Programu Wieloletniego „Senior+”
175	_____	Tabela 9.: Minimalne standardy warunków lokalowych określone dla placówek organizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”
176	_____	Tabela 10.: Minimalne standardy zatrudnienia określone dla placówek organizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”
181	_____	Tabela 11.: Placówki powołane w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” z wyszczególnieniem województw w latach 2015–2019
184	_____	Tabela 12.: Rodzaje usług realizowanych w ramach placówek „Senior+”
203	_____	Tabela 13.: Typy kapitału społecznego jako zasobu
219	_____	Tabela 14.: Typy jednostek samorządu terytorialnego jako organizatorów ośrodków „Senior+”
220	_____	Tabela 15.: Typ badanych ośrodków „Senior+” w poszczególnych województwach z uwzględnieniem typów JST
238	_____	Tabela 16.: Główne powody zainteresowania osób starszych korzystaniem z usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (CAWI, N – 181)
240	_____	Tabela 17.: Główne powody (motywy) uczestnictwa osób starszych w działaniach/korzystaniu z usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (CAWI, N – 181)

- 243 ____ Tabela 18.: Formalne zachęcanie osób starszych do udziału w procesie tworzenia oferty/ustalania zasad funkcjonowania ośrodków „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 246 ____ Tabela 19.: Dominujące formy udziału osób starszych w tworzeniu/ opracowaniu zasad funkcjonowania oraz oferty usługowej ośrodków „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 254 ____ Tabela 20.: Usługi organizowane w ośrodkach „Senior+”, z których korzystają osoby starsze (CAWI, N – 181)
- 258 ____ Tabela 21.: Zakres korzystania z usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (PAPI, N – 248)
- 264 ____ Tabela 22.: Zaobserwowane postawy osób starszych przyjmowane przy realizacji wybranych typów usług organizowanych w ośrodkach „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 287 ____ Tabela 23.: Dostrzegany wpływ poziomu i zakresu zaangażowania osób starszych w usługi/działania na wybrane elementy organizacji usług w ramach ośrodków „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 294 ____ Tabela 24.: Dostrzeganie wartości osiągniętych w wyniku uczestnictwa osób starszych w działaniach/korzystania z usług organizowanych w ramach ośrodków „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 297 ____ Tabela 25.: Odczuwany rozwój wybranych form zachowań i wzajemnych relacji wśród osób starszych korzystających z usług/działań organizowanych w ramach ośrodków „Senior+” (PAPI, N – 248)
- 299 ____ Tabela 26.: Dostrzegany rozwój wybranych form zachowań i wzajemnych relacji wśród osób starszych korzystających z usług/działań organizowanych w ramach ośrodków „Senior+” (CAWI, N – 181)
- 302 ____ Tabela 27.: Obserwowane reakcje osób starszych na wiadomość o zawieszeniu działalności ośrodków „Senior+” z powodu sytuacji pandemicznej w kraju, związanej z obecnością wirusa COVID-19 (CAWI, N – 181)
- 304 ____ Tabela 28.: Obserwowany wpływ na osoby starsze zawieszenia działalności ośrodków „Senior+” z powodu sytuacji pandemicznej w kraju, związanej z obecnością wirusa COVID-19 (CAWI, N – 181)

Indeks nazwisk

A

Abeysekera Ruwan 123, 124, 226, 272, 275
Achenbaum Andrew 38, 76
Alford John 92, 96, 97, 101, 107, 108, 113, 115, 116, 118, 121, 123, 124, 131, 132, 142, 143, 144, 161, 242, 272, 275, 276, 285
Anstey Kaarin 76
Antonucci Toni 64, 65, 79
Antony Jiju 56
Archpru Akaka Mellisa 52, 145
Arnstein Sherry 60, 61, 62
Auh Seigyoung 111, 260
Austen Agata 67, 136, 150

B

Bahle Thomas 159
Baker Paula 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118, 119, 131, 226
Ballard Ellis 48, 77, 85
Balogh Stephen 58
Baranowski Mariusz 96
Barrett Clark 28
Bartkowski Jerzy 190, 196, 197, 199, 205, 206
Bass Scott 37, 65, 75, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88
Becker Gary 188, 191
Beckett Antony 59, 102

Bell Simon 111, 260
Bernardi Laura 41
Beresford Peter 145
Berger Peter 31
Bettencourt Lance 110, 226
Białożyt Katarzyna 11, 47, 63, 65, 81
Biel Anders 125, 227
Bifulco Robert 119
Biggs Simon 36
Birchall Johnston 145
Bitner Mary 272, 275
Blundo Robert 70
Błędowski Piotr 93, 163
Bois Jean Pierre 29, 38
Bokajło Wiesław 198
Bourdieu Pierre 163, 197, 198, 199, 201, 202
Bovaird Tony 60, 62, 68, 94, 98, 102, 103, 104, 106, 108, 123, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 138, 142, 143, 144, 242, 285
Bovenberg Lans 41
Bowen David 70
Bowen Deborah 109, 242, 260
Boyle David 107, 109, 111, 131, 141, 169
Bozeman Barry 142
Brandsen Taco 68, 94, 97, 98, 99, 101, 102, 108, 113, 114, 116, 123, 127, 129, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 142
Brown Stephen 110, 226

- Brudney Jeffrey 97, 98, 102, 104, 130, 136,
 139, 143, 144, 146
 Budzisz Rafał 167, 168
 Burgess Ernest 71
 Burns Sarah 109, 131
 Burns Sharyn 131
 Butler Robert 65, 77, 78, 80
 Butler Sandra 84
 Bytheway Bill 28, 31, 83, 84
 Bywalec Czesław 158
- C**
- Cahn Edgar 169
 Cain Leonard 34
 Caldwell Kay 17
 Caro Francis 37, 75, 79, 80, 83, 84, 85,
 86, 87, 88, 113
 Carr Sarah 108, 129, 130, 139, 161, 275
 Carrozza Chriara 57
 Catterall Miriam 28
 Cepiku Denita 108
 Chabiera Anna 26
 Chaebo Gemaël 118, 119
 Chandran Subramaniam 96
 Chapman Sherry 47, 63, 65
 Chase Richard 110, 242
 Chen Yung-Ping 37, 75, 79, 80, 83, 84,
 85, 86, 87, 88, 113
 Chesnais Jean-Claude 19
 Chew Celine 53
 Chrisidu-Budnik Agnieszka 55, 56
 Chrzanowska Alicja 27
 Cichy Krzysztof 191
 Ciepielewska-Kowalik Anna 12
 Cieślak Małgorzata 19
 Clark Benjamin 98, 136, 139
 Clark Graham 52, 143
 Clarke Sherry 109, 131
 Clausen John 34
 Coleman Cowgill Kate 17
 Coleman Jim 197, 198, 199, 201, 202, 204,
 206
 Craig Stephen 117
 Creasy Seth 97
 Cumming Eleine 70
 Cummins Jim 136
 Czapieński Janusz 191, 192, 195, 196, 198,
 200, 201
 Czepulis-Rutkowska Zofia 39
- D**
- Dannefer Dale 40, 85
 Deans David 75, 76, 77, 81
 De Koning Nicole 149, 283
 Denhardt Janet 67
 Denhardt Robert 67
 Denninger Tina 36
 De Witte Kristof 94, 95
 Dobrowolski Zbysław 154
 Domański Ryszard 10, 192, 194, 206
 Domberger Simon 57
 Donatti Christina 75, 76, 77, 81
 Donnelly James 110
 Dosman Donna 47, 63, 65
 Dragan Artur 19, 43
 Drechsler Wolfgang 57
 Drucker Peter 192
 Duit Andreas 58
 Dyczewski Leon 28, 194
 Działek Jarosław 188, 200, 201, 202,
 204, 205

E

Echeverri Per 141
 Elder Glen 35
 Elfring Tom 49
 Emerson Kirk 58
 England Robert 97, 98, 102, 104, 130, 136,
 139, 143, 144, 146
 Entwistle Tom 137
 Eriksson Kai 137, 138
 Etgar Michale 105, 148
 Evers Adelbert 126, 161

F

Fabiś Artur 194
 Fägerlind Ingemar 193
 Faranda William 272, 275
 Farr Michaelle 132, 285
 Fast Janet 47, 63, 65
 Fihel Agnieszka 19, 26, 41
 Filipe Angela 106
 Firat Fuat 103
 Fitzpatrick Tony 159
 Fledderus Joost 113, 135, 136, 139
 Flynn Anthony 57
 Foner Anne 34, 37
 Frankfort-Nachmias Chava 208
 Frąckiewicz Lucyna 26
 Frederickson George 97
 Frow Pennie 59
 Fryer Karen 56
 Fukuyama Francis 199, 201, 202

G

Galaz Victor 58
 Gannon Zoe 161

Gawron Grzegorz 9, 12, 17, 26, 29, 42, 45,
 93, 98
 Gee Ellen 26
 Gemmel Paul 52
 Gen Sheldon 131, 144
 Gerbner George 38
 Geys Benny 94, 95
 Ghauri Pervez 53, 143
 Giele Janet 35
 Gilleard Chris 29, 30
 Giordano Filippo 108
 Giza-Poleszczuk Anna 188, 189
 Goffman Erving 31
 Goldschmidt-Clermont Luisella 47
 Golinowska Stanisława 26, 155
 Gonzales Ernest 39, 66, 85
 Granovetter Mark 10
 Green Bryan 70
 Greenfield Emily 39, 66, 85
 Grewiński Mirosław 155, 157, 158, 159,
 163
 Gross Larry 38
 Grosse Tomasz 188
 Groth Markus 126
 Grotowska Stella 34, 39
 Grönroos Christian 59, 143
 Gutman Gloria 26

H

Halmes Lowell 36
 Halpern David 202
 Halvorsen Cal 48, 77, 85
 Hamm Bernd 192, 197
 Hanifan Lyda 197
 Hareven Tamara 36, 38
 Harris Diana 35

Harris Michael 107, 169
 Harrison Lawrence 188
 Hartley Jean 56
 Hause John 193
 Havighurst Robert 71, 73
 Hazan Haim 29, 31
 Heikkilä Matti 122
 Helderman Jan-Kees 137
 Helmer Olaf 208
 Henry William 70
 Herzog Regula 47, 64, 65, 79
 Hicks Peter 64
 Higgs Paul 29, 30
 Hinterlong James 64, 65, 75, 76, 77, 80, 84, 85, 88, 89
 Hinterlong Jim 64, 65, 75, 76, 77, 80, 84, 85, 88, 89
 Hofmeister Heather 38
 Hollins Bill 53
 Honingh Marlies 113, 135, 136, 139
 Hood Christopher 142
 Hovmand Peter 48, 77, 85
 Hubbert Amy 272, 275
 Huinink Johannes 41
 Huntington Samuel 188

I

Isham Jonathan 195, 196
 Iwankiewicz-Rak Barbara 157
 Iwański Rafał 40
 Izdebski Hubert 58

J

Jackson James 80, 84
 Jakobsen Morten 98, 137
 Jakubowska Honorata 28

Jang Sung-Gheel 98, 136, 139
 Janoś-Kresło Mirosława 157, 158
 Jaspers Sylke 134, 135, 142
 Jaźwińska-Motyłska Ewa 74, 75
 Jensen Paul 57
 Johnston Robert 143
 Jones Tricia 94
 Joshi Anuradha 102, 131, 141
 Judt Tony 57
 Julkunen Illse 122
 Jung Tobias 103
 Juszczak Stanisław 208

K

Kahana Boaz 73
 Kahana Eva 73
 Kahn Robert 34, 37
 Karpiński Andrzej 26
 Kaye Lenard 80, 84
 Kaźmierczak Tomasz 12, 58, 92, 93, 94, 97, 98, 99, 102, 105, 106, 110, 111, 112, 113, 117, 118, 119, 120, 122, 124, 125, 140, 142, 143, 146, 159, 161, 162, 195, 197, 199, 200, 202, 205, 206, 226, 267, 272, 276
 Keating Norah 47, 63, 65
 Kelley Scott 110
 Kelly Norene 73
 Kelly Thomas 195, 196
 Keniston Kenneth 39
 Kędziora-Kornatowska Kornelia 29
 Kiełkowska Marta 74, 75
 Kim Ju-Hyun 76, 77
 Kinder Tony 54, 132, 136, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 281, 282, 285
 Kiser Larry 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118, 119, 131, 226

- Kleer Jerzy 26
 Klijn Erik 59
 Klimczak Bożena 196
 Klimczuk Andrzej 12, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 42, 98, 188, 189, 192, 194, 198
 Kohli Atul 37
 Kohli Martin 37
 Kolland Franz 38
 Konieczno-Woźniak Renata 11, 81
 Koppenjan Joop 59
 Kordasiewicz Anna 74, 75
 Kotarbiński Tadeusz 52
 Kotlarska-Michalska Anna 28, 29, 32, 33
 Kowalik Wojciech 26, 36, 37, 39
 Kózuch Antoni 49, 50, 51
 Kózuch Barbara 49, 50, 51
 Kretzmann John 112, 113
 Król Henryk 194
 Krzyszkowski Jerzy 155, 188, 189, 190, 198, 199, 205
 Krzyżowski Łukasz 26, 36, 37, 39
 Kuh Diana 34
 Kulesza Michał 49
 Kunasz Marek 192
 Künemund Harald 38
 Kwiatkowski Mariusz 196
 Kwon Huck-ju 159

L
 Ladd Helen 119
 Lam Wai Fung 108, 119
 Lange Oskar 52
 Larsson Rikard 110, 242
 Lawson Neal 161
 Lee Carmen 48, 77, 85
 Lee Sang 150, 284
 Lengnick-Hall Cynthia 110, 149, 226, 283
 Leisering Lutz 34, 41
 Leonardi Robert 195, 196, 197, 199, 200
 Lessenich Stephan 36
 Leszczyńska-Rejchert Anna 183
 Levine Charles 96, 97, 135, 141
 Levinson Daniel 29
 Longino Charles 71
 Löffler Elke 59, 98, 101, 102, 104, 108, 118, 124, 125, 132, 134, 242, 267, 277, 285
 Luckmann Thomas 31
 Lum Terry 76, 77
 Lusch Robert 103
 Luthans Brett 193
 Luthans Fred 193
 Luthans Kyle 193

M
 Maclaran Pauline 28
 Magnusson Peter 53
 Maglio Paul 52, 145
 Malaga Krzysztof 191
 Mandes Sławomir 167, 168
 Manning Nick 159
 Manschot Menno 149, 283
 Manwaring Tony 121
 Marchewka-Bartkowiak Kamilla 56, 57
 Marciniak Łukasz 208
 Marody Mirosława 39, 188, 189
 Marshall Alfred 191
 Marston Cicely 106
 Martin Peter 73
 Margulies Newton 110, 242

- Matz-Costa Christina 39, 66, 85
 Mayo Ed 136
 McDonald Scott 193, 194
 McKnight John 112, 113
 McLaughlin Kate 53
 McLeod Colin 111, 260
 Medeiros Janann 118, 119
 Meslé France 19
 Meuter Matthew 226
 Michael Robert 65
 Midgley James 159
 Miller Christopher 136
 Mills Peter 110, 242
 Mincer Jacob 191
 Mitreǵa Marian 29
 Młóźniak Iwona 36
 Moody, Harry 34, 39
 Moore Henrietta 136
 Moore Mark 135
 Moore Mick 102, 131, 141
 Moorthy Sridhar 111, 260
 Morgan James 78, 79
 Morgan Michael 38
 Morrow-Howell Nancy 48, 63, 64, 65, 66,
 75, 76, 77, 80, 84, 85, 88, 91
 Mucha Janusz 95
 Mushkin Selma 193
 Mutton Jean 54, 132, 136, 143, 144, 145,
 147, 148, 149, 150, 281, 282, 285
- N**
 Nabatchi Tina 58
 Nachmias David 208
 Nanetti Raffaella 195, 196, 197, 199,
 200
 Nayak Ajit 59, 102
- Needham Catherine 94, 96, 98, 102, 108,
 111, 129, 130, 134, 135, 136, 139, 161, 260,
 275
 Neugarten Bernice 71
 Nicholson Joseph 191
 Niemi Richard 117
 Normann Richard 62, 94, 143
 Notestein Frank 19
 Noworól Kamilla 58
 Nyce Steven 38
- O**
 Oakerson Ronald 62, 68, 95, 97, 102, 117,
 118, 119, 131, 226
 Ogden Susan 56
 Okólski Marek 19, 26, 41
 Olech Anna 169
 Oliwińska Iwona 28
 Olsen Mancur 170
 Olson David 150, 284
 Omran Abdel 19
 Oramus Marek 54, 57, 59
 Osborne Stephen 53, 54, 132, 136, 143,
 144, 145, 147, 148, 149, 150, 281, 282, 285
 Ossowska Maria 32
 Ostrom Amy 110, 226
 Ostrom Elinor 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118,
 119, 131, 226
 Ostrom Vincent 62, 68, 95, 97, 102, 117,
 118, 119, 131, 226
 O'Rand Angela M. 35
 O'Toole Laurence 118
- P**
 Paarlberg Laurie 131, 144
 Pagnossin-Aligisakis Elisabetta 47

- Panasiuk Aleksander 52
 Parks Roger 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118,
 119, 131, 226
 Pascall Gillian 159
 Passeron Jean-Claude 198
 Patapas Aleksandras 58
 Pawlina Anna 26, 36, 37, 39
 Payne Adrian 59
 Percy Stephen 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118,
 119, 131, 226
 Perek-Białas Jolanta 72
 Pestoff Victor 55, 56, 58, 68, 92, 94, 97,
 98, 99, 101, 103, 105, 106, 108, 113, 114,
 116, 117, 119, 120, 123, 124, 125, 127, 131,
 135, 136, 138, 139, 140, 142, 143, 170, 226,
 227, 272, 276, 277
 Petukienė Evandželina 101, 105, 115, 125,
 130, 131, 132, 144, 277
 Pędziwiatr Konrad 74, 75
 Piekut-Brodzka Danuta 193
 Podgórnjak-Krzykacz Aldona 59
 Poon Leonard 73
 Portes Alejandro 198
 Porzych Katarzyna 29
 Porzych Marcin 29
 Powell Jason 36
 Przymieński Andrzej 205
 Przywojska Justyna 59
 Putnam Robert 10, 197, 199, 200, 201,
 204, 206
 Putnam Michelle 71
R
 Raław Mariola 163
 Radnor Zeo 54, 132, 136, 143, 144, 145, 147,
 148, 149, 150, 281, 282, 285
 Radziwinowiczówna Agnieszka 74, 75
 Raipa Alvydas 58
 Ramaswamy Sunder 195, 196
 Ramaswamy Venkatram 103
 Ramirez Rafael 106
 Ramsden Shahana 109
 Rantamaki Niina 114
 Ratchford Brian 111, 260
 Realpe Alba 127
 Reinhard Wolfgang 10, 40
 Rekowski Marek 188
 Rembowski Józef 29
 Renedo Alicia 106
 Richter Anna 36
 Riley Matilda 34, 37
 Roberts Jennifer 193, 194
 Robinson Lindon 188, 189
 Robison Mark 98
 Rojek-Adamek Paulina 9, 17
 Roncancio Pinilla 94, 123
 Rosentraub Mark 97, 115, 116, 141
 Ross Paul 139
 Rosset Edward 19
 Roundtree Robert 110, 226
 Rowe John 74
 Rozario Papia 63, 64, 65, 75, 80, 84, 85,
 88, 89, 90
 Rutkowska Anna 192
 Ryan Bill 108, 242
 Rychard Andrzej 188, 189
 Rymsza Agnieszka 206
 Rysz-Kowalczyk Barbara 29, 30, 42,
 157
S
 Sadowski Andrzej 193, 194

- Saib Mohammed 197, 198, 199, 201, 202, 204, 206
- Saleebey Dennis 111, 112
- Samuelson Paul 41
- Schembri Sharon 149, 283
- Schieber Sylvester 38
- Schmid Allan 98, 188, 189
- Schneider Benjamin 111, 260
- Schott Carina 142
- Schultz Theodore 110, 111, 191, 192, 242, 260
- Schütz Alfred 31
- Sherraden Michael 63, 64, 65, 75, 80, 84, 85, 88, 89, 90
- Shih Eric 111, 260
- Shinkins Sadie 53
- Seidenstat Paul 57
- Seredyńska Danuta 70
- Settersten Richard Jr. 41
- Sharp Elaine 94, 95, 97, 115, 116
- Sienkiewicz-Małyjurek Katarzyna 69, 101
- Sierocińska Katarzyna 197, 199, 200, 201, 202
- Sierpowska Iwona 49
- Signorelli Nancy 38
- Siles Marcelo 98, 188, 189
- Silver Glen 117
- Simmons Richard 145
- Skalen Per 141
- Skelcher Chris 145
- Skinner Steven 110
- Smalskys Vainius 58
- Smith Kari 131
- Snyder Mark 125, 227
- Steen Marc 149, 283
- Steen Trui 113, 134, 135, 142, 149, 283
- Stoker Gerry 94, 123
- Storbacka Kaj 59
- Stypińska Justyna 28, 30, 31, 32, 36, 45
- Sunter Deborah 65
- Suwada Katarzyna 26, 36, 37, 39
- Szacka Barbara 208
- Szarfenberg Ryszard 52, 53, 154, 156, 157, 158, 160, 161
- Szarota Zofia 29, 30, 34
- Szatur-Jaworska Barbara 10, 11, 29, 30, 31, 32, 33, 42, 81, 84, 163, 194
- Sześciło Dawid 12, 49, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 94, 95, 96, 97, 101, 102, 104, 106, 107, 115, 123, 132, 134, 135, 137, 138, 142, 161, 168, 285
- Szmaus-Jackowska Alicja 29
- Sztompka Piotr 33, 34, 190
- Szukalski Piotr 9, 11, 18, 19, 26, 31, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 44, 69, 72, 75, 81, 84, 85
- Szweda-Lewandowska Zofia 12, 19, 29, 30, 43, 98

T

- Talukdar Debabrata 111, 260
- Taranowicz Iwona 29, 31, 40, 45
- Tatarkiewicz Władysław 69
- Theiss Maria 190, 197, 198, 202, 203, 204, 205
- Thomas John 139
- Thompson Warren 19
- Tobin Sheldon 71
- Tokarz Anna 52
- Tokarz-Kamińska Beata 26
- Tomczyk Łukasz 194
- Tornstam Lars 70
- Trafiałek Elżbieta 26, 29, 194

Triglia Carlo 197
 Trimi Silvana 150, 284
 Trutkowski Cezary 197, 198, 205
 Turner John 71
 Tuurnas Sanna 56, 96
 Tyler Tom 125, 227
 Tymowska Katarzyna 155

V

Vallin Jacques 19
 Vamstad Johan 134, 135
 Van Dierdonck Roland 52
 Vandivort Martha 62, 68, 95, 97, 102, 117,
 118, 119, 131, 226
 Van Dyk Silke 36
 Van Eijk Carola 115, 116
 Van Kleef Daphne 142
 Van Looy Bart 52
 Van Vugt Mark 125, 227
 Vanleene Daphne 134, 135
 Vargo Stephen 52, 145
 Venetis Karin 53, 143
 Venkatesh Alladi 103
 Verhaege Tom 113, 134, 135, 142, 149, 283
 Verschuere Bram 68, 97, 108, 114, 115, 116,
 123, 134, 135, 140
 Vidal Isabel 127
 Vincent John 36
 Voets Joris 134, 135
 Vogt Henri 137, 138

W

Wadsworth Michael 34
 Walker Alan 70, 71, 72, 73, 76, 77, 91
 Wallace Louise 127
 Wang Yi 64

Warnes Anthony 70
 Warren Robert 116, 141
 Watson Vanessa 137, 138, 142
 Watt Peter 124, 277
 Wąsiński Arkadiusz 194
 Webster Nancy 80, 84
 Wesołowski Włodzimierz 190
 Whitaker Gordon P. 62, 68, 95, 97, 102,
 117, 118, 119, 131, 226
 White Gordon 98
 Wilson Rick 62, 68, 95, 97, 102, 117, 118,
 119, 131, 226
 Willcox Bradley 73
 Willcox Craig 73
 Windsor Timothy 76
 Wnuk Walentyna 43
 Wood Stephen 121
 Woodward Kathleen 28
 Woolcock Michale 202, 205
 Worek Barbara 72
 Woźnicka Ewelina 194
 Wójcicki Michał 37

Z

Zalewska Joanna 36, 38
 Zasępa Bożena 18
 Zdrojewski Eugeniusz 192
 Zeithaml Valeria 272, 275
 Zgliczyński Wojciech 154
 Ziółkowski Marek 188, 189, 190
 Zralek Maria 12, 40, 63, 66, 67, 93, 98, 170
 Zych Adam 28

Ż

Żuk Krzysztof 50

Co-production of social services as a source of personal and social productivity of older people A sociological study on the example of the beneficiaries of the Multiannual Programme "Senior+"

S u m m a r y

The presented volume is the author's proposal of a sociological description of the phenomenon of co-production of social services as a source of personal and social productivity of older people. The main conceptual axis of the study, which defines its cognitive goal, is an attempt to link the idea of co-production of social services with the productivity of older people, indicating the potential relations occurring between these phenomena. According to the author's knowledge, both in Poland and abroad, no analyses in this area have been conducted so far, not only within sociology, but also within other sciences. Therefore, the theoretical aim of the study was to describe and rank the concepts constituting the backbone and filling in the presented theoretical perspective, such as co-production, personal and social productivity of the older persons, social services, human capital and social capital. The conceptual analysis carried out resulted in the development of the author's operational framework for the services organised and provided under the "Senior+" Multiannual Programme, showing how co-production of older people, based on the use of their human and social capital, generates their personal and social productivity. Therefore, it can be considered that the publication is a direct response to the persistent deficit of comprehensive studies in this area in the Polish scientific space. It should be emphasised that the notion of productivity of the older population has appeared relatively recently in the domestic rhetoric, so far not generating widespread interest on the part of researchers. Similarly, the idea of co-production appeared in Polish science only a few years ago, but there have been no in-depth analyses of the usefulness of this concept in the context of issues related to the process of population ageing.

The outlined conceptual framework provided the basis for defining the empirical aim of the monograph. Although the broadly understood personal and social functioning of older people is a readily addressed issue in the research of Polish and foreign scholars, it is relatively most often captured in the conceptual categories of activity and activation. Meanwhile, the operationalisation of the author's empirical investigation was based on referring to the notion of co-production and productivity of older people, which are reflections of their personal and social involvement within dedicated social services. Thus, the research objective of the monograph became the description of the phenomenon of co-production of social services undertaken by older people and representing a potential source of their personal and social productivity. To achieve such a goal, the author's operational scheme was helpful in determining the thematic axis for the nationwide research among representatives of groups involved in the organisation and provision of social services implemented in centres established to operate

within the framework of the governmental “Senior+” Multiannual Programme. The research involved formal organisers (managers and staff) and beneficiaries (persons aged 60+) of services constituting the programme offer of individual centres (day care centres and “Senior+” clubs). Due to the nationwide restrictions in force resulting directly from the epidemiological risks associated with the presence of the SARS-CoV-2 virus, the survey was conducted in two stages – between December 2020 and July 2021. The first stage involved inviting only service organisers (managers and staff) of “Senior+” centres. In order to reach representatives of all day care centres and clubs established under the programme, an online survey technique (CAWI – *Computer – Assisted Web Interview*) was used. In the second stage of the research, representatives of both environments (service providers and beneficiaries) were involved. In order to obtain a nationwide scale of the survey, it was decided to purposively randomly select centres operating within all 16 voivodeships (each voivodeship was represented by one centre). As part of this stage, the managers and staff of the centres were invited to participate in *Individual in-Depth Interviews* (IDI). In turn, service users (people aged 60+) participated in *Focus Group Interviews* (FOCUS) and *Paper over Pencil Interviews* (PAPI). The implementation of such a broad research project ensured the collection of extensive empirical material, allowing for the preparation of a possibly objective analysis based on the opinions and views of representatives of communities directly involved in the organisation and provision of social services under the “Senior+” Multiannual Programme.

It should be made clear, however, that the ambition and goal of the author was by no means to monitor or evaluate the activities of people involved in running the analysed “Senior+” centres, let alone the implemented Multiannual Programme “Senior+” as a mechanism of the Polish state’s policy in this respect. The aim of this project was to review the coproduction practices undertaken by older population using social services directly dedicated to them and to discover the productive results of these activities in the personal and social dimension.

The main determinants of the structure of the presented volume were the adopted objectives and research problems, defining its theoretical-empirical character. The study therefore consists of three main parts: theoretical – consisting of the first four chapters, which are an attempt at the author’s delimitation of the conceptual framework and a presentation of the concepts of the problem issues discussed in the literature; methodological – including the fifth chapter, fully devoted to the presentation of the adopted assumptions and designed methodological solutions determining the directions and scope of field research; empirical – consisting of one chapter devoted entirely to the presentation of the analysis of extensive empirical material obtained as a result of consistent implementation of all the planned stages of the research procedure. The study opens with an introduction, which is the author’s personal invitation to potential readers, and closes with a conclusion containing a summary and final reflections. In line with current standards, the study also contains an extensive bibliography, including domestic and foreign studies that have inspired the author, and appendices in the form of research tools designed for and used in the author’s research.

Being fully aware of the fact that the presented study does not exhaust the possible areas of exploration and interpretation of the analysed phenomena and attempts to complement the existing definitional frameworks of the addressed issues, the author remains hopeful that it will constitute a source of inspiration for those interested in the problems discussed here. These issues can be considered in various dimensions of meaning, often depending on an individual approach and the fact of representing a chosen field of science. Therefore, it should be strongly

emphasised that the proposed solutions constitute only the author's vision and an attempt at a definitive consolidation creating a coherent conceptual scheme, which may be subject to further analysis in the future.

Redakcja
Olga Nowak
Projekt okładki
Tomasz Tomczuk
Autor zdjęcia na okładce
Erik Varga, pixabay.com
Projekt makiety
Zofia Oslislo-Piekarska
Opracowanie rysunków i tabel
paralela.studio
Redakcja techniczna, łamanie
Paulina Dubiel
Korekta
Marzena Marczyk
Redaktor inicjujący
Michał Kompała

Nota copyrightowa obowiązująca do 30.04.2024:

Copyright © 2023 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Sprzyszaniamy otwartej nauce

Od 1.05.2024 publikacja dostępna na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0)

Wersja elektroniczna zostanie opublikowana w formule wolnego dostępu

w Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego www.rebus.us.edu.pl

 <https://orcid.org/0000-0002-7044-4489>

Gawron, Grzegorz

Koprodukcja usług społecznych źródłem osobistej
i społecznej produktywności osób starszych :
studium socjologiczne na przykładzie beneficjentów

Programu Wieloletniego „Senior+” / Grzegorz

Gawron. Wydanie I. - Katowice : Wydawnictwo

Uniwersytetu Śląskiego, 2023

<https://doi.org/10.31261/PN.4156>

ISBN 978-83-226-4263-4

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-4264-1

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawnictwo@us.edu.pl

Wydanie I. Liczba arkuszy drukarskich: 26,5. Liczba arkuszy wydawniczych: 28,5. PN 4156. Cena 79,90 zł
(w tym VAT). Publikację wydrukowano na **papierze offsetowym III 90 g**. Do składu użyto kroju pisma
Maecenas (autorstwa Michała Jarocińskiego). Druk i oprawę wykonano w drukarni volumina.pl Sp. z o.o.
(ul. Księcia Witolda 7-9, 71-063 Szczecin)

„(...) recenzowana monografia odznacza się dwiema splecionymi ze sobą właściwościami i funkcjami. Z jednej strony, jest to skądinąd pożądanе podejście całościowe wynikające z fundamentalnego faktu, że – cytując – jesteśmy w trakcie jednej z najbardziej głębokich rewolucji społecznych, określanej zastrzeżenie mianem rewolucji wieku (the Age Revolution), a w następstwie z takiego korelatu tej rewolucji, jakim jest zjawisko koprodukcji szeroko rozumianych usług właściwych osobom starszym. Z drugiej strony, jest pokłosiem wyspecjalizowanych badań o wymowie empiryczno-aplikacyjnej. Stanowi zatem przejaw i źródło zarówno ogólnej refleksji, jak i obraz konkretnych przejawów tego notabene uogólnionego zagadnienia. (...)”.

*Z recenzji wydawniczej
prof. Krzysztof Frysztański*

„(...) zaznaczyć należy dobry wybór tematu łączącego problematykę starzenia się ludności i poszukiwania nowych ról społecznych dla osób starszych, polityki senioralnej i nowych form wdrażania usług wspierających seniorów, koprodukcji i poszukiwania nowych form aktywności dla seniorów, nadających im poczucie przydatności. Temat ten – pomijając prace Habilitanta – nie był w literaturze polskojęzycznej całościowo eksplorowany”.

*Z recenzji wydawniczej
dr hab. Piotr Szukalski, prof. UŁ*

Prezentowany tom stanowi autorską propozycję socjologicznego opisu zjawiska koprodukcji usług społecznych jako źródła osobistej i społecznej produktywności osób starszych. Główną oś koncepcyjną opracowania, określającą jednocześnie jego cel poznawczy, stanowi próba połączenia idei koprodukcji usług społecznych z produktywnością osób starszych, wskazującego na potencjalne relacje zachodzące między tymi zjawiskami. Zgodnie ze stanem wiedzy autora, zarówno w Polsce, jak i za granicą, nie prowadzono dotychczas analiz w tym zakresie, nie tylko w ramach socjologii, ale również pozostałych nauk. Dlatego celem teoretycznym pracy stał się opis wzajemnie uszeregowanych pojęć stanowiących szkielet i wypełnienie prezentowanej perspektywy teoretycznej, do których zaliczone zostały: *koprodukcja, produktywności osobista i społeczna osób starszych, usługi społeczne, kapitał ludzki i kapitał społeczny*. Przeprowadzona w ten sposób analiza pojęciowa zwieńczona została opracowaniem autorskiego schematu operacyjnego dla usług organizowanych i świadczonych w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”, ukazującego, jak koprodukcja osób starszych, opierająca się na wykorzystaniu ich kapitałów ludzkiego i społecznego, generuje ich osobistą i społeczną produktywność. Można zatem uznać, że publikacja stanowi bezpośrednią odpowiedź na utrzymujący się w tym zakresie deficyt kompleksowych opracowań w polskiej przestrzeni naukowej.

Cena 79,90 zł (w tym VAT)

ISBN 978-83-226-4264-1

9 788322 642641

Więcej o książce

[Kup książkę](#)